

Folkeskoler omkring i Landet, indrettede paa Statens Beføstning eller idetmindste efter Statens Befaling, virkelig blive et stort Gode, da maa den ogsaa svare til Navnet af Folke-Skole. Det maa være, hvad der kan forudsættes at være af Bigtighed for hele Folket og derfor ogsaa maa forudsættes at ville være for den opvoxende Slægt baade nyttigt og fornøieligt; Alt, hvad der drives paa i denne Skole, saa jeg lægger Eftertyk paa Navnet Folke-Skole, lægger saamegen Vægt derpaa, at jeg siger derved reent ud: den maa ikke være nogen Kirke-Skole. At jeg nu siger: Folkeskolen maa ikke være en Kirkeskole, det kan man nok vide, at jeg ikke siger af den Grund, som en æret Rigsdagsmand sagde det iafte; det er ikke for Fandens Skyld, ingenlunde, ja, det er ikke engang, egentlig talt, for Guds Skyld, men det er for Menneskets og for Folkets Skyld; det er for Ærligheds og Sandheds Skyld; det er for Livets og Lysets Skyld; det er for Gavnets og Glædens Skyld. Derfor siger jeg: det maa ikke være en Kirkeskole. Dersom Kirken trænger til nogen anden Skole end Kirken og det hele Menneske-Liv er, som Præsterne navnlig i deres hele Liv og Virksomhed skal og maae udtrykke; trænger Kirken til nogen anden Skole, saa staaer det jo Kirkegængerne frit for at oprette en saadan, det vil sige, de Enkelte, som altid ville blive Paa i Forhold, der søle Trang dertil og troe, at det er gavnligt; thi de, som høre til Folket, maae naturligviis have samme Ret og Lov til at oprette sig en Skole egentlig for det Kirkelige, som de have det, der ikke høre til den, men kirkelig gaae under andre Benævnelser. Der er nemlig slet ingen Grund, hvorfor Staten

skalde besatte sig med noget Saadant, ligesom jeg er overbevist om og Erfaring, mener jeg, taler høirostet derom, at det er til slet ingen Nytte. Det er til slet ingen Nytte for Kirken, men det er til den største Skade for Folket, til den største Skade for Underviisningen, til den største Skade for Dplysningen; det vilde være saa, om det aldrig havde anden Følge end den, at mange Mænd, som kunde være meget duelige, som virkelig have den Kjærlighed til Fædrelandet, have den Styrke i Modersmaalet til at udtrykke sig fremfor Alt med Munden, som er det levende Redskab for Ordet, og have Lyst og Nidkærhed til at udbrede gavnlig Dplysning, netop trak sig tilbage fra at virke, og dernæst har det den ubodelige Skade, at det gjør, hvad der ene og alene skal være et Vidnedsbyrd, og et godt Raad til hvem, der vil agte derpaa, gjør det til et Nag og en Byrde for Børnene og gjør, hvad der skal være en Hjertesag, til en Ramse og tom Udenadslæsning, og istedetfor derved, som man mener, atindprænte Børnene Religion, indprænter man dem langt snarere en Sky for Alt, hvad deri kaldes Religion, da derved endnu langt mere end ved gale Prædikanter Religionen kommer til at staae for dem, ikke som Noget, de skulle modtage med aabne Arme til Trøst og til Glæde, men som et Nag og en Byrde, der skal lægges paa deres Skuldre for at undertrykke deres Liv og deres Glæde. Nu er det vistnok saa, at jeg sagtens ikke kommer til at virke Meget i den Retning, men det kan jo ogsaa være det Samme, enten Manden hedder Grundtvig eller Jens Jensen, det er mig ganske ligegyldigt og kan være Sagen langt ligegyldigere.